

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Optimalisatie hoogwatergeul Lomm

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

28 augustus 2012 / rapportnummer 2687-55

1. Hoofdpunten van het MER

Delfstoffen Combinatie Maasdal (DCM) heeft het voornemen de werkzaamheden bij de hoogwatergeul te Lomm¹ uit te breiden ten opzichte van hetgeen eerder is vastgelegd in het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute en de (milieu)vergunningen. Het gaat daarbij om het winnen van extra specie, het creëren van meer ruimte voor de berging van niet-vermarktbaar materiaal en het realiseren van extra waterstandsverlaging. Onderdelen van het plan zijn een verdere verlaging van de weerd, het uitkopen van een drietal kassen en de aanleg van een bypass. De m.e.r.-plicht voort uit de wijziging van de ontgrondingsvergunning en het verleggen van een kade (primaire waterkering). Ook moet worden vastgesteld of er sprake kan zijn van gevolgen voor Natura 2000-gebieden.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')² beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een duidelijke omschrijving van de projectdoelen (expliciet, kwantitatief en geprioriteerd) ten behoeve van de selectie van alternatieven alsook voor het beoordelen van het doelbereik per alternatief;
- per alternatief een beschrijving van de werkzaamheden, de duur, de fasering en de risico's tijdens de uitvoering; een motivering van het voorkeursalternatief;
- een kwantitatieve bepaling van de effecten voor grondwater, bodem, hydraulica, geluid en luchtkwaliteit en een kwalitatieve bepaling voor landschap, cultuurhistorie en grondgebruik. Daarbij kan, voor zover beschikbaar en nog actueel, gebruik worden gemaakt³ van reeds eerder verzamelde informatie.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling vormen van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau "Wijzigingen hoogwatergeul Lomm" van 22 mei 2012 (verder Notitie R&D).

¹ Zoals beschreven in het MER Inrichting Hoogwatergeul Lomm van november 2004

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

³ Zorg, wanneer naar eerdere rapporten worden verwezen, dat die verwijzing voldoende expliciet is. Ook moeten de eerdere rapporten openbaar toegankelijk zijn.

2. Probleemstelling en doel, beleid en besluiten

2.1 Probleemstelling en doel

Probleemstelling en doel zijn in de eerdere procedures en in de Notitie R&D in algemene zin toereikend besproken. De hoofdlijnen ervan kunnen in het MER worden overgenomen. Voor het MER adviseert de Commissie de doelen van het project verder te expliciteren, kwantificeren en prioriteren, daarbij ingaand op de volgende vragen en opmerkingen:

Als aanleidingen voor het project wordt – naast de wens om het in het gebied aanwezige zand te winnen, nu daar toch wordt gewerkt – in de Notitie R&D gesproken van:

1. het realiseren van een extra waterstandverlaging

Motiveer waarom deze maatregel in dit gebied een no-regretmaatregel is gezien vanuit de hoogwaterveiligheidsaanpak op dat traject van de Zandmaas voor de lange termijn.

2. het creëren van extra ruimte voor de berging van niet-vermarktbaar materiaal

Geef aan of en waar sprake is van voldoende aanbod aan (geschikt) niet-vermarktbaar materiaal, omdat in het algemeen juist eerder sprake is van een tekort aan grond om ontstane winningsgaten in het Maasgebied tot het gewenste niveau te vullen.

Op twee plaatsen in de Notitie R&D wordt gesproken van een “gesloten grondbalans” (pagina 14 en 15). Als dat inderdaad uitgangspunt van het Tracébesluit is, lijkt daar in het voorliggende plan niet aan te worden voldaan. Licht dat nader toe.

3. kansen voor natuurontwikkeling en recreatie

Elders in de Notitie R&D is sprake van een *vastgestelde verhouding tussen land en water*. Een dergelijk uitgangspunt ligt meer in de rede dan een gesloten grondbalans. Daarbij zal overigens wel sprake zijn van lager gelegen oevers dan in het oorspronkelijke plan. Geef aan wat dat betekent voor de (oorspronkelijke) doelen met betrekking tot natuur⁴ en recreatie. Zijn die inhoudelijk veranderd? Is sprake van een mindere of een betere kwaliteit?

Met betrekking tot de bypass wordt gesproken van:

1. het tegengaan van de extra opstuwing en een verdere bijdrage aan de rivierverruiming

Geef aan waar die opstuwing plaatsvindt en wat de omvang is. Expliciteer de verwachte bijdrage van de bypass aan de toekomstige hoogwaterdoelstellingen. Motiveer ook bij de bypass waarom sprake is van een no regretmaatregel vanuit de toekomstige hoogwaterveiligheid in het grotere geheel. Geef kwantitatief aan welke invloed het verplaatsen van de kassen heeft (of kan hebben) op de dimensionering van de bypass.

2. het creëren van meer samenhang tussen Lomm en het gebied van de hoogwatergeul

Geef aan hoe die samenhang wordt ingevuld. Gaat het om routes en mogelijkheden voor recreatief (mede)gebruik, of ook om een visuele relatie? Beschrijf hoe wordt aangesloten bij het Dorpsontwikkelingsplan (DOP) Lomm uit 2008.

⁴ Zie ook de zienswijze van de Stichting het Limburgs Landschap

3. handhaven van het archeologisch monument de watermolen

Bespreek de uitgangspunten en randvoorwaarden die de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed hiervoor hanteert en motiveer hoe de aanleg van de bypass en overige daar te nemen maatregelen positief dan wel negatief bijdragen tot het beleefbaar maken van het monument.

Overige doelen

Ga ook in op de vraag of en welke doelen er zijn wat betreft landschappelijke of ruimtelijke kwaliteit bij de uiteindelijke inrichting van het plangebied.

Beschrijf hoe de gestelde doelen de keuze en de afbakening van de alternatieven hebben bepaald en gebruik de doelen ook bij het beoordelen van de alternatieven.

2.2 Beleidskader en besluiten

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het voornemen en of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga op dezelfde wijze in op eerdere besluiten die in de onderhavige procedure kaderstellend zijn. Geef aan welke besluiten nodig zijn voor de uitvoering van het voornemen en wie het bevoegde gezag is.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit bestaat uit drie onderdelen:

1. winning van extra specie in het oorspronkelijke plangebied en extra berging van niet-vermarktbaar grond;⁵
2. realisatie van een bypass;⁶
3. (zo mogelijk) uitplaatsen van 3 kassen ten westen van de Ebberstraat, waardoor mogelijkheden ontstaan voor de bouw van enkele woningen, voor extra delfstoffenwinning en extra waterstandsdeling, c.q. verminderen van opstuwing.

3.2 Alternatieven

Te beschrijven alternatieven

De Notitie R&D onderscheidt een alternatief bestaande uit onderdeel 1+2 en een alternatief bestaande uit onderdeel 1+2+3.

⁵ Niet in dezelfde hoeveelheden waardoor de weerd lager komt te liggen, maar de verhouding land-water blijft als in de oorspronkelijke plannen.

⁶ Om het negatieve benedenstroomse effect van onderdeel 1 (en 3) op te vangen.

Onderbouw met de beschouwingen die worden gevraagd in paragraaf 2.1 van dit advies waarom het niet zinvol zou zijn een alternatief uit te werken waarin alleen onderdeel 1, of 1+3 wordt uitgevoerd, zodanig dat negatieve benedenstroomse effecten niet optreden dan wel op een andere wijze worden ondervangen dan door uitvoering van de bypass. Reden om een dergelijk alternatief uit te werken kan bijvoorbeeld zijn dat er elders betere oplossingen zijn voor het realiseren van de toekomstige hoogwaterveiligheid en/of dat er voldoende niet-vermarktbaar grond is voor het hoger afwerken van de weerden en dit vanuit natuuroverwegingen voordelen heeft. Een alternatief zonder bypass kan verder gunstiger zijn voor het beleefbaar maken van het archeologisch monument de watermolen in zijn ruimere context.

Te beschrijven aspecten per alternatief

Beschrijf voor ieder van de alternatieven de volgorde van werken, activiteiten (grondstromen, logistiek) en duur van iedere stap en de situatie die dan optreedt, als ook welke maatregelen worden getroffen om milieugevolgen en hinder te voorkomen of te beperken. Ga daarbij na (en motiveer) welke varianten/keuzes bij uitvoering en afwerking nadere uitwerking behoeven in het MER.

- Geef de dimensies van de vergravingen aan de hand van dwars- en lengteprofielen.
- Geef aan de hand van dwarsprofielen aan op welke wijze het depot wordt gevuld en waar weerstands biedend materiaal wordt/is aangebracht.
- Geef inzicht in de grondstromen van vermarktbaar en niet-vermarktbaar materiaal (herkomst, bestemming, tussentijdse opslag). Welke tijdelijke depots (waar, hoe lang, afmeting, samenstelling) worden ingericht?
- Onderbouw dat er op de juiste momenten voldoende niet-vermarktbaar materiaal beschikbaar is, waarvan de berging kan worden gezien als nuttige toepassing volgens het Besluit bodemkwaliteit (Bbk)⁷.
- Wat gebeurt bij stagnatie van afvoer van vermarktbaar materiaal (vanwege behoefte daling)? Hoe groot is het risico daarop?
- Geef een tijdsplanning en fasering van de verschillende onderdelen van de uitvoering en bespreek risico's op vertraging.
- Geef aan hoe de ontgravings- en bergingswerkzaamheden worden uitgevoerd. Welke apparatuur wordt ingezet, waar en gedurende welke perioden en tijden van de dag?
- Vindt verwerking elders of op locatie plaats en in het laatste geval: Gedurende welke tijden vindt de verwerking plaats? Met welk transportmiddel en via welke route wordt het gereed product afgevoerd? Motiveer de vervoerswijzekeuze in het licht van de bestemming van het product.
- Geef voor alle hinderaspecten concreet aan welke mogelijkheden er zijn die te beperken.⁸
- Geef aan welke maatregelen mogelijk en nodig zijn om tijdens en na de werkzaamheden ongewenste effecten tegen te gaan voor grond- en oppervlaktewater, zoals grondwaterstanddaling, vernatting, verdroging of verontreiniging.

⁷ Sinds 2008 is het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) van kracht. Dit besluit regelt het omgaan met grond en bagger. Met de inwerkingtreding van het Bbk hoeft het bergen van grond niet langer per definitie gezien te worden als het realiseren van een stortplaats. Als voldaan wordt aan de randvoorwaarden van een nuttige toepassing uit het Bbk en als voldaan wordt aan de kwaliteitseisen van het Bbk kan de toepassing onder het regime van dit Bbk gerealiseerd worden. Er is dan geen Wm-vergunning meer nodig voor "het storten van afvalstoffen". Mocht echter blijken dat niet aan de eisen van het Bbk kan worden voldaan, dan valt de toepassing alsnog onder het stortplaatsregime.

⁸ Bij toepassing van mitigerende maatregelen verdienen brongerichte maatregelen de voorkeur.

- Geef aan welke maatregelen zijn voorzien om bij hoog water negatieve effecten te vermijden.
- Geef aan of (langzaam) verkeersroutes tijdelijk of definitief moeten worden aangepast.
- Geef aan wanneer en hoe de verschillende deelgebieden van het terrein na de werkzaamheden worden opgeleverd. Geef de ligging van de kaden, de maaiveldhoogten, de te verwachten inundatiefrequentie en -duur en de waterdiepte in de geul. Beschrijf de kwaliteit van de afdeklaag van de weerden ook na een aantal overstromingen, alsmede wat dat betekent voor het toekomstige gebruik, de beoogde (natuur)inrichting⁹ en het beheer. De Natuurtoets Bypass Lomm (februari 2012) pleit voor de afwerking van de hoogwatergeul en de weerdverlaging voor een afwerking met schraal zand.

3.3 Varianten

Bespreek per alternatief de milieu voor- en nadelen van relevante varianten en bepaal aan de hand daarvan welke wijze van uitvoering en inrichting het meest perspectiefrijk is.

Denk daarbij, behalve aan de punten die reeds zijn genoemd in de Notitie R&D¹⁰, aan relevante keuzes die kunnen voortvloeien uit de opsomming in paragraaf 3.2 van dit advies.

3.4 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

De Notitie R&D geeft terecht aan dat de gevolgen van de alternatieven moeten worden afgezet tegen de situatie waarin de hoogwatergeul Lomm wordt uitgevoerd conform het oorspronkelijke voornemen.

Omdat de bestaande situatie van het milieu continu in verandering is vanwege de uitvoering van de werkzaamheden, is deze lastig in beeld te brengen. Daarnaast is sprake van werkzaamheden die gedurende een zeer lange periode plaatsvinden. Daarom kan het, zoals in de Notitie R&D staat, inderdaad in bepaalde gevallen wenselijk zijn om ook in te gaan op de situatie voorafgaand aan de start van de werkzaamheden. Dat is dan in hoofdstuk 4 van dit advies aangegeven.

⁹ Onder invloed van de nieuwe plannen zullen de oevers op een lager peil worden afgewerkt, waardoor sprake kan zijn van andere (nattere) natuurdoelen dan oorspronkelijk. Geef aan wat dit betekent voor het gewenste natuurdoelbereik.

¹⁰ Een variant met een tweede invaart, varianten voor uitvoering bypass en bijbehorende werkzaamheden, varianten voor de inrichting van het kassengebied.

4. Milieugevolgen

4.1 Algemeen

Bij het beschrijven van de milieugevolgen kan gebruik worden gemaakt van eerder verricht onderzoek¹¹ door de uitkomsten ervan in het MER op te nemen of samen te vatten met expliciete verwijzing naar de betreffende rapporten.

4.2 Bodem

Beschrijf het (oorspronkelijke) maaiveldverloop en de (oorspronkelijke) bodemopbouw en ga daarbij in op de specifieke kenmerken van dit gebied, zoals de Maasterrassen en de aanwezigheid van breuken en slecht doorlatende lagen. Geef daarbij aan wat deze specifieke kenmerken betekenen voor het functioneren van het hydrologische systeem.

Beschrijf voor het gedeelte van de bypass de bodemkwaliteit en de mogelijkheden van gebruik van de af te graven grond.¹²

Geef de consequenties aan van de wijzigingen ten opzichte van het vorige besluit inzake de grondwaterverontreiniging vanuit het depot. Maak met een kwalitatieve beschouwing op basis van de analyses en berekeningen die uitgevoerd zijn in het aanvullende MER 2005, aannemelijk of het risico van verspreiding van verontreiniging vanuit het depot naar de omgeving toe- of afneemt en geef daarbij een ordegrootte van de verandering. Indien een toename wordt verwacht, dient deze gekwantificeerd te worden.

4.3 Water

Grondwater

In eerdere onderzoeken (Oranjewoud 2010 en 2012) zijn analyses van de grondwaterstand op basis van metingen uitgevoerd ter plaatse van de geplande bypass. Door de kwaliteit van het beeldmateriaal en de gekozen assen in de grafieken ('afstand 0 is het verst van de Maas') is de beschouwing niet goed navolgbaar. Maak een duidelijke koppeling met de ligging van de peilbuizen, het hydrologische systeem (Oude Maasrivierarm, Maasterras, breuken), de Maas zelf, de (toekomstige) nevengeul en eventuele kwetsbare objecten zoals de Haagbeek, de visvijver en bestaande grondwaterwinputten.¹³

¹¹ Onder andere ten behoeve van het MER Inrichting Hoogwatergeul Lomm uit 2004 en de aanvulling daarop uit 2005.

¹² Er is onderzoek gedaan naar de mogelijke aanwezigheid van explosieven in het plangebied (Rapportage oppervlakedetectie naar explosieven uit WOII "HWG" Lomm", Leemans, 18 april 2012). Daaruit blijkt dat er 728 objecten liggen die in het veld nader onderzocht moeten worden. Het rapport geeft de stappen aan die ondernomen dienen te worden als bij het veldonderzoek inderdaad explosieven worden aangetroffen. Na voltooiing van de werkzaamheden kan het gebied worden vrijgegeven op de aanwezigheid van explosieven.

¹³ In een zienswijze staat dat uit ervaring is gebleken dat de ontgronding tot dusver wel heeft geleid tot grondwaterstanddaling en verdroging. Geef in het MER een verklaring voor deze tegenstrijdige bevindingen.

In bovengenoemde beschouwing wordt voorbij gegaan aan de invloed van de meteorologie (neerslag en verdamping) op het verloop van de grondwaterstand. Alvorens conclusies te kunnen trekken over de gemeten grondwaterstanden en mogelijke effecten van de activiteiten, dient eerst de invloed van de meteorologie uit de waarnemingen te worden gefilterd.

Naast de reeds uitgevoerde analyses ter hoogte van de bypass, dient voor elk alternatief kwantitatief de invloed op de grondwaterstand en –stroming en op de watervoerendheid van de beken worden bepaald. Ga daarbij specifiek in op de consequenties van de optimalisatie van de nevengeul en de consequenties die de inrichting van het depot heeft voor de grondwaterstand (verlaging en opstuwing) tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en daarna. Geef een onderbouwing van de gehanteerde berekeningsmethodiek.

Ga bij de effectbepaling in op zowel het effect van het totale voornemen (in vergelijking met de situatie zonder een hoogwatergeul) en het effect van de aanpassing van het eerdere besluit.

Oppervlaktewaterkwaliteit

In het vorige MER (2004) zijn maatregelen beschouwd ter voorkoming van vertroebeling in de Maas en is de maatregel ‘drempel in de doorvaartopening’ gekozen. Geef een herbeschouwing van de gewenste maatregel ter voorkoming van vertroebeling in de Maas, rekening houdend met de optimalisatie van de nevengeul, de tweezijdige bevaarbaarheid van de nevengeul tijdens de uitvoeringsfase en de bypass.

Na afronding van de werkzaamheden ontstaat een niet meestromende nevengeul. Geef een beschouwing van de risico's voor de (ecologische) waterkwaliteit en de eventuele noodzakelijke maatregelen die nodig zijn om een goede (ecologische) waterkwaliteit te waarborgen.

4.4 Hydraulische effecten, hoogwaterveiligheid

Geef voor elk onderdeel van de alternatieven kwantitatief aan welke (extra) bijdrage dat levert aan de hoogwaterveiligheidsdoelstellingen. Breng tevens per onderdeel in beeld wat de invloed is op het sedimentatie- en erosieproces in de Maas na planrealisatie. Onderbouw dat het voornemen niet leidt tot opstuwing elders en toekomstvast is in het licht van de Integrale Verkenning Maas.

4.5 Natuur

Natuurtoets

In het MER Inrichting Hoogwatergeul Lomm uit 2004 is onderzoek gedaan naar de effecten op natuur van het plangebied in ruime zin. Vanwege de nu voorgestelde aanvullende ingrepen is extra informatie gewenst over effecten op natuur. Ga daarbij in op positieve (creëren van nieuwe natuur) en negatieve gevolgen.

Voor het beschrijven van de gevolgen voor natuur is reeds een uitgebreide rapportage beschikbaar (Natuurtoets bypass Lomm, Grontmij 2012) waarin de effecten op natuur in relatie tot de natuurwetgeving worden behandeld.

De voor het MER noodzakelijke aspecten gebiedsbescherming (EHS, Natura 2000) en soortenbescherming (Flora en faunawet) komen uitgebreid aan de orde. Neem (de hoofdlijnen van) deze informatie over in het MER.

Belangrijk bij gebiedsbescherming is de beoordeling of de wijzigingen via het grondwater effect kunnen hebben op het Natura 2000-gebied Maasduinen, dat ten oosten van het plan-gebied ligt. In de Passende Beoordeling bij het eerdere MER en in de recente Natuurtoets (Grontmij 2012) is vastgesteld dat er geen gevolgen zijn voor dit Natura-2000 gebied. Bear-gumenteer op basis van het gevraagde in paragraaf 4.3 van dit advies dat dit uitgangspunt nog steeds valide is.

Stikstofdepositie

In de Natuurtoets is nog niet ingegaan op de extra emissies van stikstof die uit het voorne-men voortvloeien. Beschrijf in het MER de gevolgen van de vermestende en verzurende depo-sities op Natura 2000- en EHS-gebieden.

Passende beoordeling

Als vanwege grondwater of stikstofdepositie uiteindelijk toch niet kan worden uitgesloten dat het voornemen afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, signifi-cante gevolgen kan hebben voor het Natura 2000-gebied Maasduinen, geldt dat een Passen-de beoordeling opgesteld moet worden, waarbij rekening wordt gehouden met de instand-houdingsdoelstellingen van die gebieden.

Overig

De Natuurtoets behandelt uitsluitend wettelijk beschermde natuurwaarden. De Commissie adviseert aanvullend te onderzoeken of er als gevolg van het nieuwe voornemen effecten zijn voor soorten van Rode Lijsten. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

Ga verder in op de bijdrage van het (gewijzigde) voornemen op de algemene natuurkwaliteit (kenmerkende habitattypen van rivierecosystemen) en het realiseren van de natuurdoelen.

4.6 Luchtkwaliteit

Fijnstofemissies (PM_{10} en $PM_{2,5}$) die worden veroorzaakt door de activiteiten, verhogen in de di-recte omgeving de heersende achtergrondconcentraties. Dit geldt ook voor NO_2 -concentra-ties. Breng voor de verschillende alternatieven en varianten het effect op de luchtkwaliteit in beeld tegen de situatie waarin de hoogwatergeul Lomm wordt uitgevoerd conform het oor-spronkelijke voornemen. Geef tevens inzicht in de cumulatieve gevolgen. Beschouw daarbij ook de emissie aan PM_{10} ten gevolge van de op- en overslag van de grond en delfstoffen en de mitigerende maatregelen om de emissie te reduceren. Geef een beschouwing ten aanzien van $PM_{2,5}$ op basis van de berekende PM_{10} concentraties. Geef een onderbouwing van de ge-hanteerde inputgegevens en modellen.

Het toetsingskader voor de inpasbaarheid wordt gevormd door de luchtkwaliteitseisen zoals opgenomen in de Wet milieubeheer. Presenteer de resultaten op een dusdanige wijze dat de effecten van de alternatieven en varianten inzichtelijk worden.

Stof

De activiteiten leiden tot de emissie van (grof)stof. Geef aan of eventueel overlast in de omgeving is te verwachten en wat het effect is van de mitigerende maatregelen die worden toegepast om de emissie te reduceren.

4.7 Geluid en trillingen

Er is reeds een akoestische rapportage beschikbaar (Lomm – uitbreiding HWG, LBP Sight 12 maart 2012) waarin de cumulatieve effecten op het geluid naar de omgeving zijn opgenomen voor wat betreft het oorspronkelijk voornemen samen met de aanleg van de bypass. Het rapport vormt een goede basis voor de beschrijving van het aspect geluid. Breng in het MER per alternatief en variant de geluidmissie in beeld bij de geluidgevoelige bestemmingen afgezet tegen de situatie waarin de hoogwatergeul Lomm wordt uitgevoerd conform het oorspronkelijke voornemen. Geef tevens inzicht in de cumulatieve gevolgen voor de verschillende alternatieven en varianten. Geef voor het industrielaawaai indien relevant naast de langtijd-gemiddelde beoordelingsniveaus tevens inzicht in de optredende maximale geluidniveaus.

Maak bij de beschrijving van de effecten duidelijk onderscheid in de verschillende fasen (activiteiten, locatie en duur). Maak onderscheid tussen het geluid afkomstig van de industriële activiteiten binnen het plangebied (industrielaawaai) en het geluid afkomstig van de schepen van en naar het plangebied (scheepvaartlawaai). Geef een onderbouwing van de gehanteerde inputgegevens.

Voor het toetsingskader voor de cumulatieve geluidbelasting kan worden verwezen naar de reeds verleende omgevingsvergunning voor de aanleg van de hoogwatergeul Lomm. Geef aan welke mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn en op welke wijze deze gerealiseerd kunnen worden om inpasbaarheid mogelijk te maken. Geef tevens de effecten van mogelijke verdere mitigatie aan. Presenteer de resultaten op een dusdanige wijze dat de effecten van de alternatieven en varianten inzichtelijk worden.

Ga in op de aspecten laagfrequent geluid en trillingen. Maak daarbij zoveel mogelijk gebruik van de reeds opgedane ervaring van de thans in uitvoering zijnde werkzaamheden.

4.8 Landschap en cultuurhistorie

Een groot deel van het plangebied is al beschreven en gewaardeerd in het MER Inrichting Hoogwatergeul Lomm (2004). Mede gezien het gegeven dat hier nu werkzaamheden plaatsvinden, is het niet nodig in de m.e.r. Wijzigingen hoogwatergeul Lomm opnieuw aandacht aan dit gebiedsdeel te schenken, voor zover het gaat om de huidige kwaliteiten van landschap en cultuurhistorie.

In het noordelijk deel van het plangebied, waar de bypass is voorzien, moet wel een overzicht daarvan gegeven worden. Beknopt dienen archeologische, visueel-landschappelijke en eventuele historisch-geografische aspecten aan bod te komen (beschrijving, waardering, effectbeoordeling).

Het accent moet liggen op de beïnvloeding van de zones met een hoge archeologische verwachting¹⁴ en het archeologisch rijksmonument de watermolen (vanwege de cultuurhistorische waarde is dit terrein in 2003 bij het Tracébesluit van ontgronding uitgezonderd). Uit het vervolgonderzoek¹⁵ is gebleken dat een deel van de molenbiotoop (molenbekken) buiten het als monument beschermde terrein ligt; ook de Haagbeek, de oorspronkelijke watertoevoer van de molen, ligt deels erbuiten. Het MER dient aan te geven hoe met de verschillende cultuurhistorische aspecten die in relatie tot de molen staan, wordt omgegaan. Daarbij kan de molenbiotoop, in de optiek van de Commissie, opgevat worden als een 'kans' om ruimtelijke kwaliteit te behalen (identiteit, verknoping gebiedsdeel met Lomm).

Beschrijf in het MER ook de nieuwe landschappelijke kwaliteiten die voortkomen uit de herinrichting van het *gehele* plangebied.

4.9 Grondgebruik

Geef aan hoe het grondgebruik (natuur, landbouw, wonen, recreatie), de verkeersstructuur (inclusief veiligheid) en de recreatieve routes veranderen tijdens en na de werkzaamheden en in welke mate dat bijdraagt tot de gewenste ruimtelijke kwaliteit.

4.10 Tijdelijke effecten

De uitvoering van de werkzaamheden zal meerdere jaren in beslag nemen. Besteed in het MER, voor zover niet reeds besproken in de eerdere paragrafen, apart aandacht aan tijdelijke effecten, zoals:

- risico's tijdens de werkzaamheden bij hoogwater zoals:
 - de opstuwende werking van verhogingen, zoals werkwegen, verwerkingsplaatsen en tijdelijke opslag in het winterbed;
 - kans op en gevolgen van erosie¹⁶, sedimentatie;
- landschappelijke aspecten van tijdelijke gronddepots;
- intensivering van scheepvaartverkeer tijdens de uitvoeringsperiode en de afgeleide effecten daarvan; vooral ook bij een tweede invaart;
- werkzaamheden en risico's in relatie tot het opruimen van explosieven.

¹⁴ Noordelijke uitbreiding hoogwatergeul Lomm. RAAP-RAPPORT 1553 (herziene eindversie, juni 2012).

¹⁵ idem

¹⁶ Onder meer bij de aanleg van een tijdelijke invaart.

5. Overige aspecten

5.1 Vergelijking en beoordeling van alternatieven

De milieueffecten van de alternatieven moeten worden vergeleken met de referentiesituatie. Geef aan tot welke verschillen in milieueffecten de belangrijkste resterende inrichtings- en uitvoeringskeuzen leiden. Motiveer op basis daarvan de keuze van het voorkeursalternatief. Om te onderbouwen waarom bepaalde oplossingen of maatregelen mogelijk niet realistisch zijn, kan het relevant zijn een indicatie te geven van de kostenverschillen.

5.2 Vorm en presentatie

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht.

Uit de samenvatting van het MER moet – mede aan de hand van goed kaart- en beeldmateriaal – vooral duidelijk worden wat de belangrijkste resterende keuzemogelijkheden zijn en hoe deze verschillen qua milieugevolgen. De hinder voor omwonenden die voortvloeit uit de plannen, moet zo duidelijk mogelijk worden gepresenteerd.

Voor het MER zelf beveelt de Commissie aan de tekst beknopt te houden door eerder gepubliceerde informatie samen te vatten. Wel dienen er dan duidelijke en expliciete literatuurverwijzingen te zijn en moeten de achtergrondrapporten eenvoudig kunnen worden geraadpleegd.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: DCM Exploitatie Lomm BV

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Venlo (voor het bestemmingsplan), Provinciale Staten van Limburg (voor de Ontgrondingsvergunning)

Besluit: wijzigen van een bestemmingsplan, verlenen van een ontgrondingsvergunning

Categorie Besluit m.e.r.:

Project-m.e.r. vanwege categorie C16.1,D03.2
plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: het winnen van extra specie, het creëren van meer ruimte voor de berging van niet-vermarktbaar materiaal en het realiseren van extra waterstandsverlaging bij de hoogwatergeul te Lomm

Bijzonderheden:

Dit project is een aanvulling op het project Hoogwatergeul Lomm, bij de Commissie m.e.r. bekend onder projectnummer 1346.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in E3 Journaal: 20 juni 2012
ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 21 juni 2012
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 14 juni 2012
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 28 augustus 2012

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

mw. drs. M. van Eck (secretaris)
dhr. drs. M.A. Kooiman
dhr. drs. L.H.J. Verheijen (voorzitter)
dhr. ir. P.P.A. van Vugt
dhr. drs. J. van der Winden
dhr. ir. Th. G.J. Witjes

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- (2687-02) Notitie Reikwijdte en detailniveau wijzigingen hoogwatergeul Lomm (22 mei 2012)
- (2687-15) Vooronderzoek diverse percelen Ebberstraat te Velden (4 april 2012)
- (2687-16) Noordelijke uitbreiding, Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase) (25 mei 2011)
- (2687-17) Hydrologisch onderzoek bypass Maasfront Lomm (1 februari 2010)
- (2687-18) Rapportage oppervlakedetectie naar explosieven uit WOII 'HWG Lomm" (18 april 2012)
- (2687-19) Natuurtoets Bypass Lomm (27 februari 2012)
- (2687-20) Geotechnisch onderzoek betreffende Waterfront Lomm (30 maart 2009)
- (2687-21) Lomm, uitbreiding, LBP (12 maart 2012)
- (2687-22) Verkennend bodemonderzoek(27 maart 2009)
- (2687-23) Hydrologisch onderzoek verbreding hoogwatergeul Lomm (28 maart 2012)

De Commissie heeft kennis genomen van 2 zienswijzen die zij tot en met 7 augustus 2012 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

**Advies over reikwijdte en detailniveau van het
milieueffectrapport Optimalisatie hoogwatergeul Lomm**

ISBN: 978-90-421-3587-1

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

